

Електронно администриране в общините

Значимостта на обществените отношения, възникващи с появата на Интернет, както и декларираният от правителството на РБ принцип за приоритетно използване на информационните технологии, поставят множество въпроси, свързани с правното регулиране на тази сфера.

Общият социално-икономически контекст, в рамките на който се идентифицира посоченият проблем се характеризира с интензивно развитие на нови технологични реалности при изоставане на тяхното правно осмисляне и законодателно регулиране.

Темповете на формиране на информационното общество, скоростта на внедряване на технологиите в държавното функциониране, налагат и темповете на развитие на механизмите на регулация на електронните отношения и тяхната структура.

Информационните ресурси на органите на държавна власт и органите на местно самоуправление в мрежата са едни от най-ефективните способности за взаимодействие на властта и обществото. Това взаимодействие се отличава със сложен “технически зависим” характер на обществените отношения, свързани с ползването на държавните и общински информационни ресурси и системи.

Концептуалните основи на регулирането на отношенията осъществявани по електронен път се съдържат в Закона за електронния документ и електронния подпис, в сила от 06.10.2001г.

Това е първата стъпка към осъвременяване на българското законодателство в съответствие с новите изисквания на икономическите процеси и променената технологична среда.

В глава V от закона се съдържат общите правила за приложение на електронния документ и на универсалния електронен подпис от държавата и общините. Тези разпоредби лаконично предписват на органите на местно самоуправление, при готовност от тяхна страна да вземат решение със свои актове да приемат и издават електронни документи, подписани с електронни

подписи, като е предвидено да се приемат и съответни вътрешни правила за това. Единственото императивно задължение на органите на местно самоуправление, произтичащо от закона е, ако те приемат или издават електронни документи до външни адресати, тези документи да бъдат автентифицирани с универсален електронен подпис.

В случаите, в които се урежда вътрешен документооборот ЗЕДЕП не изключва възможността да бъдат използвани и различни от универсалния електронен подпис средства за автентификация. Посочените разпоредби се отнасят както до публичните, така и до функции от частно- правен характер, които общините изпълняват.

Отделяйки внимание на инфраструктурата на електронните подписи, законът оставя много неуредени въпроси. Такава регулация на електронния документооборот не е достатъчна за поддръжка на административни и други юридически гарантирани процеси в общините осъществявани чрез използването на компютърни средства.

Електронната община следва да използва всички преимущества на новите технологии. Тя ще съществува тогава, когато реализацията на всички функции на управление и администриране придобият юридическа сила в електронна форма.

Текущото състояние в сферата на формиране на електронните общини може да бъде характеризирано от гледна точка на определени , възприети спрямо електронното правителство критерии за оценка. Съгласно тези критерии могат да се отделят следните стадии на развитие на електронните общини, съобразно степените на електронно предоставяне на съответен вид административни услуги:

- Формиране на присъствие на общината в мрежата – на страниците на официални сайтове предлагащи на ползвателите статична информация и служещи като инструмент за връзка на общинската администрация с обществеността ;
- Интерактивно присъствие на общината в мрежата: осъществява се формален обмен на информация между ползвателите и общинската

администрация (възможност за попълване на формуляри, изпращане он – лайн на заявления);

- Присъствие на Общината в мрежата на равнище на транзакции – ползвателите имат облекчен достъп до данните, приоритетността на които се определя от техните потребности, съществуват транзакции осъществявани он – лайн (заплащане на определени видове такси);
- Пълно интегрирано присъствие на общините в мрежата – завършена интеграция на всички общински интернет –ресурси в рамките на един портал;

Преимуществото на такава градация се състои в това, че тя предвижда постепенно формиране на електронните общини (както и информационното общество като цяло), отчитайки реалните възможности на обществото и държавата.

При такава градация общините в България в момента се намират някъде между първия и втория стадий.

Пълно интегрирано присъствие на общините в мрежата и осъществяване на техните функции е достижимо по пътя на ликвидиране изоставането на законодателството по отношение възможностите за използване на информационно – комуникационните технологии в общинското управление.

В тази връзка и предвид посочените законови положения е необходимо да бъдат създадени електронни административни правила, които да придадат юридическа валидност на административните услуги, извършвани посредством електронни документи от общинските администрации.

Целта на електронните правила е да се осигури съответствието на тези документи с формалните изисквания на закона по отношение създаването на електронни документи, което да гарантира определеност на административните процедури. Тези процедури са основа и за осъществяване на дистанционна проверка и достъп на гражданите до информацията на общините.

Съгласно разпоредбите на Закона за електронния документ и електронен подпис тези правила могат да бъдат обективизирани с акт на органите на местно самоуправление. Съгласно Закона за местното самоуправление и местната администрация, органи на местно самоуправление са общинските съвети и в този смисъл в техните правомощия е създаването и приемането на посочените правила. Като възможност това би могло да се извърши под формата на съответна Наредба за условията и редът за извършване на административни услуги чрез използване на електронно подписани документи, която да съдържа основните параметри за реда и условията за приемане, обработка, изпращане и съхраняване на електронно подписани документи. Въз основа на този акт общинските администрации следва да приемат правилник, който да описва детайлно спецификата в процедурите по извършване и съхраняване на електронно подписани документи.

Приемането на такива актове на местно ниво ще позволи не просто да се моделират в електронен вид, извършени посредством хартиени документи действия, но и да се извършват юридически валидни действия чрез използването на електронни способности за предоставяне на административни услуги.

Самостоятелното установяване на правила за информационен обмен от всеки орган на местно самоуправление поотделно, като законодателно визиран подход обаче, ще доведе до неоправдано различие на тези правила по срокове, права и задължения на участниците.

Създаването на значителни различия в законодателството на местно равнище ще препятства развитието на деловата активност между самите органи на местно самоуправление, както и между тях и различните нива на държавна администрация. От друга страна задълженията по предоставянето на една или друга информация или услуга от един орган предполага задължение за събиране и потвърждаване на информация от други органи. При липсата на единни правила такова положение би затруднило централизацията на информационния обмен, необходима за реализацията на

механизма “ на едно гише”, както и за реализация на отговорността за нарушаване правилата на информационния обмен от участниците в тези отношения.

Посочените проблеми могат да бъдат преодолені посредством отчитане от органите на местно самоуправление на необходимостта от създаване на синхронизирани местни правила, основани на единни процедури за осъществяване на административни услуги посредством електронен обмен на данни

В заключение ще отбележа , че е – готовата община трябва да има необходимата инфраструктура (високоскоростно предаване на данни, надеждност, достъпни цени), развит местен ИТ сектор, ориентация към потребностите на гражданите.

Решаването на всички тези въпроси и намирането на решения подходящи за всяка отделна община е скъп и сложен процес. Но глобализацията и навлизането на технологиите придобиват необратим характер, което заставя общините да реагират на измененията така бързо , както и частния сектор. Това обаче е продължителен процес. Той изисква промяна в културата на взаимоотношенията на общинските администрации и данъкоплатците, както и изменение на формите на взаимодействие на държавните учреждения и органите на местно самоуправление, развитие на нови навици у всички участници в този процес.